

Wojna w Somalii

Somalia, kraj położony w Rogu Afrykańskim, od uzyskania niepodległości w 1960 roku zmagał się z wieloma problemami politycznymi i społecznymi. W 1969 roku wojskowy zamach stanu doprowadził do objęcia władzy przez generała Mohammeda Siada Barre, który ustanowił rządy autorytarne. Jego reżim, oparty na klanie i korupcji, doprowadził do poważnych problemów gospodarczych i społecznych.

Wojna w Somalii, która rozpoczęła się w latach 90. XX wieku, to złożony konflikt, który trwał przez wiele lat i miał głęboki wpływ na stabilność i bezpieczeństwo w regionie Rogu Afrykańskim. Konflikt ten ma wiele przyczyn i aspektów, obejmujących zarówno wewnętrzne problemy kraju, jak i wpływy zewnętrzne.

Północne oraz wschodnie wybrzeża współczesnej Somalii były częścią starożytnego Puntu – krainy wzmiankowanej już w starożytnych egipskich inskrypcjach od III tysiąclecia p.n.e.

W naszej erze, w VII-X wieku wzdłuż wybrzeży Zatoki Adeńskiej i Oceanu Indyjskiego powstawały stacje handlowe zakładane przez muzułmańskich kupców z Arabii i Persji. W X w. obszary wnętrza lądu przylegające do Zatoki Adeńskiej zamieszkiwały koczownicze plemiona Somalów, na południu i zachodzie pasterskie ludy Galla. W rozwijających się wzdłuż wybrzeży centrach handlowych (Mogadiszu, Merka, Zejla, Berbera) przeważała religia muzułmańska. W XVI w. wybrzeża Somalii zajęli Portugalczycy, wyparci przez Arabów z Omanu (mających centrum na Zanzibarze). W XIX w. północne wybrzeża kraju znajdowały się pod kontrolą Egiptu, południowa zaś część pod zwierzchnictwem sułtana Zanzibaru. [Popularna Encyklopedia Powszechna, Wydawnictwo Fogra, Kraków, 1999]

Tło konfliktu

W drugiej połowie XIX w. rozpoczęła się penetracja państw

europejskich i podział posiadłości kolonialnych pomiędzy Wielką Brytanię, Francję i Włochy. W latach 1862-1884 Francja zajęła tereny północno-zachodnie z miastem Dżibuti. Wielka Brytania w latach 1884-1886 zajęła część północnych wybrzeży kraju (Somaliland). Włosi objęli protektoratem sułtanaty Hobyo nad Oceanem Indyjskim i Alula nad Zatoką Adeńską, wydzierżawili także od Brytyjczyków południową część wybrzeża. W 1925 roku powiększyli posiadłości o tzw. Jubaland (tereny między rzeką Jubba a granicą kenijską), tworząc z nich w 1936 roku, po połączeniu z Etiopią, Włoską Afrykę Wschodnią. W Somali brytyjskim od końca XIX w. wybuchały długotrwałe powstania przeciwko Brytyjczykom, próby utworzenia niepodległego państwa przez M. Ibn Abd al-Hasana stłumiono po I wojnie światowej. W 1940 roku Włosi anektowali somalijskie posiadłości brytyjskie, ale w 1941 roku zostali pokonani przez Brytyjczyków, którzy przejęli kontrolę nad całością kolonii włoskich w Somalii. Sprawowali ją do 1950, kiedy zyskały one status terytorium powierniczego ONZ i zostały przekazane w administrację Włochom. W 1960 roku połączono brytyjską i włoską część kraju tworząc niepodległą Republikę Somalii. [Tamże]

W 1991 roku reżim Barre'a został obalony przez różne grupy opozycyjne, co wprowadziło kraj w okres chaosu i bezrządu. Po obaleniu dyktatora, Somalia pogrążyła się w anarchii, z licznymi rywalizującymi grupami wojskowymi i klanami walczącymi o kontrolę nad terytorium. Brak centralnej władzy, eskalacja przemocy i kryzys humanitarny stały się normą.

Rysunek 5. Mapa Somalii

Źródło: *Popularna Encyklopedia Powszechna*, Wydawnictwo Fogra, Kraków, 1999 r.

Somalia została utworzona w 1960 roku. W swojej historii przeżyła zamach stanu (1969), wojnę z sąsiednią Etiopią (1977-78), a w ostatnim czasie stała się areną jednej z najkrwawszych i najokrutniejszych wojen domowych w Afryce.

W styczniu 1991 roku, po ucieczce prezydenta kraju, Somalia znalazła się w stanie kompletnej anarchii. Przestały funkcjonować niemal wszystkie instytucje państwowe, w tym tak

ważne dla bezpieczeństwa obywateli jak policja i wymiar sprawiedliwości. Państwo podzielone zostało między lokalnych przywódców, zawierających lub zrywających sojusze w zależności od sytuacji. Obok zorganizowanych jednostek reprezentujących interesy poszczególnych rodów, po kraju zaczęły grasować grupy zwykłych bandytów.

Początkowo ofiarami tych ugrupowań były osoby związane z obalonym reżimem. Później jednak większą rolę zaczęły odgrywać właśnie między rodami. Na niebezpieczeństwo narażeni byli także członkowie różnego rodzaju mniejszości, zwłaszcza na południu i w centralnych regionach kraju. Dochodziło do pogromów i gwałtów, dokonywanych przede wszystkim na ludności cywilnej. Grabiono dobytek, składy żywności i bydło. Ofiarami bandytów padały także konwoje z pomocą humanitarną. W miastach brakowało pożywienia i wody. Sytuację komplikowała ponadto susza i groźba wybuchu epidemii cholery. Przerażeni rozwojem wypadków cywile, szukając schronienia i licząc na pomoc humanitarną, opuszczali swoje domy i uciekali do tworzonych w pośpiechu obozów dla uchodźców, zarówno na terytorium Somalii, jak i poza granicami kraju. Ocenia się, iż w pierwszych miesiącach wojny domowej w Somalii śmierć poniosło ponad 100 tys. ludzi, a ponad milion stało się uchodźcami. [Domański P., 2000]

Somalia coraz bardziej pogrążała się w wojnie. Tysiące poddanych ginęło od kul, a przede wszystkim z głodu i chorób (w ciągu roku umarło prawie pół miliona ludzi). Przysyłaną z Europy pomoc humanitarną komendanci rozkradali i rozdzielali wśród swoich partyzantów albo odsprzedawali z zyskiem na stołecznym bazarach.

Zaalarmowani apokaliptycznymi wieściami z Afryki i ponaglani przez międzynarodowe organizacje humanitarne, Amerykanie postanowili wkroczyć do akcji. USA były już wówczas supermocarstwem. Amerykańska armia była jeszcze upojona zwycięską wojną w Zatoce Perskiej – w porównaniu z Irakiem wyprawa do Somalii wydawała się błahostką, a ponadto dawała

okazję do zademonstrowania wrażliwości i bezinteresowności Ameryki. Ponadto pomoc udzielona muzułmańskiej Somalii miała poprawić marny wizerunek Amerykanów w świecie islamu. [Jagielski W., 2004]

ONZ widząc, iż ugrupowania somalijskie są zbyt skłócone, a sytuacja w kraju znajduje się poza wszelką kontrolą, podjęła próbę załagodzenia konfliktu. W styczniu 1992 roku do Somalii przyjechała grupa wysłanników ONZ, pod przewodnictwem Jamesa O.C. Johana. Zaproponowane przez nich zawieszenie broni zaakceptowały wszystkie ugrupowania, oprócz partii Aidida (SNA). Dlatego też pod koniec stycznia zorganizowano spotkanie dwóch głównych rywali. Owocem tych zabiegów było podpisanie 3 marca 1992 roku w Mogadiszu trzymiesięcznego zawieszenia broni. [Kucharski P., 1998]

Walki między poszczególnymi frakcjami doprowadziły do zupełnego zniszczenia struktur państwowych. Interwencja oddziałów ONZ w grudniu 1992 roku pozwoliła rozprowadzić wśród głodującej ludności cywilnej transporty żywności. W marcu 1994 roku walczące strony zawarły w Nairobi porozumienie o zawieszeniu broni oraz zwołaniu Konferencji Pojednania Narodowego, które nie zakończyło jednak wojny domowej.

Oddziały Aidida (który samowładnie ogłosił się prezydentem) podjęły walkę ze zwolennikami Mahdiego Mohammeda i zaatakowały stacjonujące w Somalii wojska ONZ. Oprócz Libii i Sudanu żadne państwo na świecie nie uznało praw Aidida do sprawowania władzy. W lipcu 1996 roku Aidid zmarł wskutek ran odniesionych podczas ulicznej bitwy. Urząd prezydenta przejął jego syn, były żołnierz amerykańskiej piechoty morskiej, Husajn, jednak sytuacja w kraju wciąż była niestabilna. Brak jednolitej władzy i ciągłe walki o władzę sprzyjały rozwinięciu się w Somalii organizacji terrorystycznej Osamy bin Ladena. W sierpniu 2000 roku został utworzony tymczasowy 245-osobowy parlament somalijski, funkcjonujący poza krajem. Jego utworzenie możliwe było dzięki porozumieniu 1200 delegatów reprezentujących główne klany i plemiona Somalii. 26 sierpnia

2000 roku prezydentem Somalii został Abdoukassim Salat Hassan. Rok później Stany Zjednoczone zamroziły zasoby finansowe głównego banku al Barakaat ze względu na jego niewyjaśnione związki z Al-Kaidą. [Popularna Encyklopedia Powszechna, 1999]

Interwencja międzynarodowa

W obliczu pogarszającej się sytuacji humanitarnej i wzrastającej niestabilności, społeczność międzynarodowa zareagowała poprzez interwencje militarne i humanitarne. W 1992 roku Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję umożliwiającą międzynarodową interwencję w Somalii pod nazwą Operacja Przywrócenie Nadziei. Interwencja, prowadzona przez Stany Zjednoczone i inne państwa, miała na celu zapewnienie pomocy humanitarnej oraz przywrócenie porządku.

Pomimo początkowych sukcesów, interwencja napotkała poważne trudności. Konflikt z lokalnymi grupami zbrojnymi, w tym z warlordami i milicjami, oraz zamachy na personel wojskowy prowadzące do licznych ofiar, doprowadziły do wycofania sił międzynarodowych w 1994 roku.

Kontynuacja konfliktu

Po zakończeniu interwencji międzynarodowej, wojna domowa w Somalii trwała dalej. Kraj pozostał podzielony między rywalizującymi grupami, a brak centralnej władzy doprowadził do rozwoju różnych grup ekstremistycznych. W 2006 roku pojawiła się nadzieja na stabilizację dzięki utworzeniu Tymczasowego Rządu Federalnego Somalii, wspieranego przez siły wojskowe z Etiopii. Jednak sytuacja szybko pogorszyła się, a konflikt z grupami ekstremistycznymi, w tym z Al-Shabab, trwał dalej.

Stan współczesny

Współczesna Somalia wciąż zmaga się z problemami związanymi z bezpieczeństwem i stabilnością. Chociaż w kraju udało się

ustanowić rząd federalny i zorganizować wybory, konflikty z grupami militarnymi oraz wyzwania humanitarne pozostają istotnymi kwestiami. Międzynarodowa społeczność, w tym ONZ oraz różne organizacje pozarządowe, wciąż angażują się w działania mające na celu wspieranie stabilizacji i odbudowy Somalii.

Konflikt w Somalii jest przykładem trudności związanych z budowaniem pokoju i stabilności w regionie dotkniętym długotrwałymi problemami społecznymi i politycznymi. Jego złożoność pokazuje, jak wielkie wyzwania stoją przed międzynarodową społecznością w próbie rozwiązania konfliktów i wspierania odbudowy w krajach pogrążonych w chaosie.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.